

Slovenski dom

Štev. 159

V Ljubljani, ponedeljek 15. julija 1940

Leto V

Letalski napadi - uvod v bitko med Nemčijo in Anglijo

V Berlinu pravijo, da manjka le nekaj minut do dvanaajste ure. Koliko minut še manjka, vesta le Hitler in Mussolini

Rim, 14. jul. m. Italijansko časopisje se peča z bližnjim napadom nemških čet na Anglijo. Časopisi poudarjajo, da ve za trenutek, kdaj se bo napad pričel, samo voditelj nemškega rajha Hitler. Mnogo pozornosti je v italijan. političnih krogih vzbudila trditve g. Gajde, da je Turčija odstopila Angliji pristanišče v Smirni, kakor tudi to, da je še neka sredozemska država dovolila Angliji uporabo nekaterih otokov.

London, 14. jul. m. Uvod v veliko bitko med Nemčijo in Anglijo se je že pričel. Nemci so pričeli napadati angleško obalo, Italijani pa so napadli v Sredozemskem morju angleške ladje. Angleško letalstvo sipa tone bomb na sovražnika.

Na vprašanja, kdaj se bo pričela glavna velika bitka med Nemčijo in Anglijo, odgovarja italijansko časopisje:

Odloki za posamezne napade so prišli še vedno pravčasno. Velika pavza, ki so jo zdaj Nemci napravili, ima gotovo svoje strateške in moralne razloge. Sicer pa Nemci ne bodo več dolgo čakali. V berlinskih odgovornih krogih pravijo, da manjka samo nekaj minut do dvanaajste ure. Koliko minut še manjka, pa vesta samo voditelja Hitler in Mussolini.

Rim, 14. jul. j. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da bodo imeli posveti med Hitlerjem in von Ribbentropom na eni ter med grofom Ciano in drugi strani, odločilen vpliv na razvoj nadaljnjih dogodkov, in da pomenijo uvod za splošen napad na Veliko Britanijo. Obenem pa tako v Rimu, kakor v Berlinu, odločno zanikajo, da bi se državi osi imeli namen pogajati z Veliko Britanijo za kompromisni mir. Italijanski listi pravijo, da je te vesti spustila v javnost Velika Britanija, za katero je popolnoma razumljivo, da si želi miru, ker ve, da ji bide dvanaajsta ura. Po mnenju italijanskih političnih krogov, kompromisni mir že zaradi tega ni mogoč, ker je Velika Britanija glavni krivec sedanje vojne in mora že zaradi tega dobiti zaslužen kaznen. Če bi pustili Veliko Britanijo pri miru, bi s tem omogočili znova njene stalne spletke na celini in s tem Nemčija in Italija ne bi dosegli glavnega cilja, da popolnoma izrineda Veliko Britanijo iz celine. Velika Britanija mora pasti, to je nepreklicen zakon, ki ga bosta uveljavili Italija in Nemčija.

London, 14. julija. Reuter. Prvi lord admiralitete Aleksander je imel na radiu govor, ki je bil v prvi vrsti namenjen Kanadi in Združenim državam. V svojem govoru je Aleksander navajal, da je bilo poskrbljeno vse, da se prepreči morebitni poskus nemških čet, da bi se izkrcale na angleška tla, da pa se o vsem tem zaenkrat še ne more govoriti. Nato je Aleksan-

der še pristavil, da se posebno pospešujejo letalske priprave.

Britansko vojno poročilo

London, 14. jul. o. Angleško letalsko ministrstvo sporoča, da so snoči angleški bombniki napadli 14 nemških letališč in sicer v Nizozemski in Nemčiji. Snoči so tudi angleški bombniki napadli severnovzhodno Nemčijo. Dva naša bombnika se nista vrnila. Naši bombniki so bombardirali tudi doke v Hamburgu, Bremen, Wilhelmshafenu in Emdenu. Nadalje so bombardirali letalske tovarne v Bremen, Deichshausenu, rafinerije olja v Monheimu in Hamburgu ter druge važne objekte. Snoči so tudi naša obalna letala napadla municijska skladišča v Harlingenu in povzročila veliko eksplozijo in požar. Eno letalo se ni vrnilo. Poznejša poročila pa pravijo, da so Angleži izgubili tri bojna letala.

London, 14. julija. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja, da so angleški lovci danes sestrelili nad Douvalom 6 sovražnih letal. Skupno je sovražnik danes izgubil 12 letal, namreč 6 bombnikov in 6 lovcev. Eno angleško letalo se ni vrnilo domov.

Kairo, 14. julija. Reuter. Poročilo poveljstva angleških letalskih sil se glasi: Vso nedeljo so angleški bombniki napadali na El Aden in El Gubi, kakor tudi na ladje v pristanišču Tobruk. Zaradi slabega vremena ni bilo mogoče ugotoviti, kolikšna je bila povzročena škoda. Istotako pa so bili izvedeni napadi na skla-

dišča streliva in bencina pri Asabi v Eritreji. Eno naših letal se ni vrnilo. Sovražna letala so včeraj napadla Aden. Povzročena je bila tudi majhna škoda. Ubita sta bila dva domačina, štirje pa so bili ranjeni. Angleška letala so izvedla napad na letališče Massaua v Eritreji. Sovražni lovci so nudili močan odpor. Eno naše letalo se ni vrnilo. Včeraj so letale tri sovražne eskadrile na Malto.

Nemško poročilo

Berlin, 14. julija. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Eno naših vojnih ladij poroča, da je na Oceanu potopila za 18.500 ton sovražnega trgovskega brodogoja. Pri ogledniških poletih nad Kanalom so izvedla nemška letala napade na več konvojov in hudo poškodovala štiri trgovske ladje. V zvezi s tem je prišlo do ogorčenih borb v zraku in so v teh borbah naši lovci, ki so se morali boriti proti zelo nadmočnemu sovražniku, zbili 10 angleških lovcev, dočim je bilo izgubljen samo eno nemško letalo. V Nemčiji sta bila v borbah v zraku zbita dva angleška aparata. V noči med 13. in 14. julijem so sovražni letalci zopet metali bombe na ozemlje Severne in Zapadne Nemčije, te bombe pa so naredile samo neznatno gmotno škodo in niso zadele nobenih vojaških ciljev. Pri tej priliki je nemško protiletalsko topništvo sestrelilo tri sovražne aparate. Skupne sovražne izgube so znašale včeraj 15 aparatov, tri naša letala pa se niso vrnila.

Italija je odločno odbila napad britanske mornarice na svojo obalo

Nekje v Italiji, 14. jul. Stefani: Današnje poročilo št. 34 glavnega stana italijanske vojske se glasi: Včeraj so naši hrabri letalci uspešno bombardirali angleške vojne ladje, ki se umikajo proti Aleksandriji. Več angleških ladij je bilo zadetih z velikimi in srednjimi bombami. Sestreljeni pa so bili štirje sovražni bombniki. Eno naših letal se ni vrnilo. Italijanska letala so tudi uspešno bombardirala Malto. Prišlo je do borbe s sovražnimi letali in sta bili dve sovražni letali zbiti, dočim so se vsa italijanska letala vrnila domov. Italijanska torpedovka je potopila sovražno podmornico. V Vzhodni Afriki se Angležem ni posrečil poskus z letali bombardirati Mojado. Sestreljeno je bilo eno angleško letalo.

Rim, 14. julija. Stefani: Angleška poluradna agencija objavlja poročila londonskih uradnih kro-

gov trdeč, da ni res, da bi bili angleška oklopna križarka »Hood« in angleška matična ladja za letala »Arc Royal« poškodovani v borbi 9. julija z italijanskimi letali. Stefani pristavlja, da sta bili ladji »Hood« in »Arc Royal« hudo poškodovani 1. julija in ne 9. julija. Nam je na tem, da potrdimo, da se je na zanesljiv način ugotovilo, kako sta bili pri akciji dne 10. julija blizu Balaarskih otokov hudo poškodovani dve angleški linijski ladji in sicer »Hood« in »Arc Royal«, kar trdimo s sledečimi argumenti: 1. Ker se je na trdilo v poročilu glavnega štaba italijanske oborožene sile, ki za razliko od angleških poluradnih komunikacij je ki so polni neresnic, sporoča samo resnico. 2. Ker je to razvidno iz fotografskih dokumentov, katere so že objavili italijanski listi in drugi listi po vsem svetu. 3. Ker to izhaja tudi iz pripovedovanja prebivalcev Gibraltara, katero je, dasi je bilo s silo preganjo z obrežja, videlo, kako sta bili ladji »Hood« in »Arc Royal« hudo poškodovani prepeljani v ladjedelnico in kako so s teh ladij izkrcavali mrtvece in ranjene.

Milan, 14. julija. Stefani. »Popolo d'Italia« objavlja članek, v katerem pravi, da sta italijanska mornarica in letalstvo uspešno odbila strahovit napad, ki ga je Anglija namerala izvesti proti Italiji. Ta angleški napad, naj bi po Churchillovem načrtu predstavljal odločen napad na Italijo, da se v korist Anglije ustvari nov strateški sistem na Sredozemskem morju. Da bi se ta načrt posrečil, je angleška admiraliteta poslala eno oklopno z 42.000 tonami, 3 oklopnice po 32.000 ton, 2 veliki matični ladji za letala ter zelo veliko število lahkih in težkih križark in protitorpedovk. To ladjevje predstavlja skoro polovico skupnega angleškega vojnega brodogoja v evropskih vodah. Sestavljene so bile iz eskader iz Gibraltara, Malte in Aleksandrije, vendar se jim ni niti posrečilo približati se Italiji. List dostavlja, da je to največji napor, ki ga je mogla Anglija izvršiti pred nemškim napadom.

Sovjetske priprave na Daljnem Vzhodu

Tokio, 14. jul. b. »United Press« poroča, da smatra Sovjetska Eusija borbo Kitajske proti Japonski za pravično vojno in da se je odločila povečati svoje vojaške in pomorske sile na Daljnem Vzhodu. Sovjetska Rusija zbira močne sile v pokrajinah na mandžurski meji in dela noč in dan z naglim tempom, kako bi zgradila vojno industrijo v teh krajih.

V Nemčiji že vrte filme o bojih na zahodu

Berlin, 14. julija. (DNB.) Po vsej Nemčiji vrtijo z velikim uspehom kratke nemške filme, ki kažejo posamezne dogodke na fronti. Ti filmi so pravi dokumenti vojne in prikazujejo vse ono, kar je Nemčija dosegla na bojnem polju. Ti filmi so izdelani v 15 jezikih.

Drobne

Moskva, 14. julija. AA. Tass. Vpisovanje tretjega notranjega sovjetskega posojila, je doseglo v 11 dneh 9060 milijonov rubljev.

Sofija, 14. julija. AA. DNB. Po vesteh iz Carigrada so nastele v okolici Smirne velike poplave. Utonilo je 20 oseb, več hiš pa je bilo v okoliških vaseh porušeni.

Moskva, 14. julija. AA. DNB. O priliki 20-letnice miru med Litvo in Sovjetsko Rusijo sta predsednik Kalinin in predsednik litvanske republike Palecki medsebojno izmenjala prisrčni brzojavki

Vesti 15. julija

Španska policija je pri Irunu prejela več nedanih voditeljev španskih republikancev, ki so po zlomu revolucije pobegnili v Francijo. Spričo novih razmer v Franciji pa vsem beguncem ni kazalo drugega kakor da so odšli domov, čeprav jih tam čaka zaslužena kazen.

Obletnico zmage nad Francozi, katero so izvajali Flamci leta 1502, so 11. julija v vseh flamskih krajih v Belgiji slovesno praznovali. Povsod so govorili voditelji flamskega avtonomističnega gibanja, ki niso bili nikdar navdušeni nad političnim prijateljstvom med Belgijo in Francijo.

V Rimu se še naprej skrbno pripravljajo na morebitne letalske napade. Vlada je sedaj odredila tudi to, da morajo vsi hišni lastniki vreči iz stanovanj vse stvari, ki so gorljive in niso neobhodno potrebne ljudem za življenje.

Romunija je začela z demobilizacijo svoje vojske, katero misli izvesti postopno. Ta ukrep je bil neizogiben, ker je napetost med Madžarsko in Romunijo ponehala po razgovorih v Münchnu. Zaenkrat so spustili domov 200.000 vojakov.

Velik prijatelj romunske Zelezne garde general Antonescu je moral pred nekaj dnevi v zapor, ker je skušal pomagati Zelezni gardi, da bi prevzela v Romuniji vso oblast. Takoj so se pa razširile vesti, da se je general odrekel svojim prevratnim namenom in da je bil zato izpuščen. Sedaj pa romunska vlada uradno sporoča, da to ni nič res in da je general Antonescu še vedno zaprt.

V Bukarešti odločno zavračajo vest, da bi Hitler povabil romunskega zunanjega ministra Manoilescu na razgovor v Berlin. Uradni krogi namreč pravijo, da trenutno ni razloga, ki bi opravičeval tak sestanek.

Romunska trgovinska delegacija je te dni odpotovala v Carigrad, da se bo tam pogajala o podrobnostih za izvedbo nedavno sklenjene romunsko-turške trgovinske pogodbe. Romunija bo v glavnem prodajala Turčiji petroleje, celulozo, papir, železne izdelke, Turčija pa bo vračala bombaž in volno.

Tudi z Besarabije in severne Buhovine se bodo vrnil v domovino vsi naselenci nemške narodnosti. Prva skupina teh izseljencev se je že odpravila z ladjo po Donavi v Nemčijo.

Sovjetski poslanik na našem dvoru Plotnikov je v soboto obiskal tudi ostala dva kraljevska namestnika. Najprej se je ogledal pri dr. Stankoviću, nato pa še pri dr. Peroviću.

Poveljnik bolgarske vojske v svetovni vojni general Žekov je odpotoval v Nemčijo, kamor ga je povabil poveljnik nemške vojske general von Brauchitsch. Ogledal si bo bojišča na zahodu. General Žekov nosi najvišje odlikovanje nekdanje Viljemove Nemčije, ki mu daje pravico na stalno pokojnino.

Bolgarski vojni minister je imel ob otvoritvi novih vojnih tovarn v Sopotih govor, v katerem je rekel, da mora bolgarski narod potrpežljivo čakati na razvoj evropskega položaja, vendar pa naj bo prepričan, da se bodo njegove pravične zahteve izpolnile.

Znameniti belgijski pisatelj Maurice Maeterlinck je prispel v Ameriko, kjer se bo najbrže za stalno naselil. Radovednim časnikašem je povedal tudi to, da je med svojim bivanjem na Portugalskem napisal novo delo, v katerem se bavi s problemi katoliške Cerkve.

Preteklo nedeljo so volili v Mehiki novega predsednika, vendar pa so prvi rezultati govorili samo o smrtnih žrtvah strankarskih spopadov, medtem ko o rezultatih še ni dosti znanega. Oba kandidata generala trdita vsak zase, da sta dobila ogromno večino. Uradni rezultati pa bodo znani šele 1. septembra, kakor to predpisuje ustava. Toda opozicijski kandidat general Almazan grozi, da bo sam sklical skupščino novo izvoljenih poslancev in da se bo dal oklicati za predsednika.

Mednarodna filmska razstava, ki bi se morala odpreti v začetku avgusta, je preložena na drugo polovico avgusta. Poleg novih italijanskih in nemških filmov bodo razstavljeni še nekateri novi filmi iz drugih držav.

Predsednik vrhovnega sveta SSSR Kalinin je včeraj sprejel grškega poslanika Diamantopulosa, kateri mu je izročil svoja akreditivna pisma.

Ameriški oceanski parnik »Manhattan« je s tisoč ameriškiimi begunci iz Francije, Belgije in Nizozemske danes odplnil v Ameriko. Ladjo spremljata ameriški vojni ladji »Trenton« in »Dikerson«.

Odbor za narodno obrambo v ameriškem kongresu je včeraj sporočil, da je avtomobilsko tovarna Paccard prevzela v izdelavo 9000 letalskih motorjev znamke Rolls-Royce. Od tega bo šlo 6000 motorjev v Anglijo, 3000 pa jih bo obdržala Amerika. Prvotno je bilo sklenjeno, da bo Ford izdelal te motorje, pa je Ford ponudbo odklonil.

Predsednik Roosevelt je dal nekaterim parlamentarcem na vpogled svoj načrt, po katerem naj bi se Amerika obvarovala pred gospodarsko ofenzivo od strani Nemčije. Amerika bi po tem načrtu že sedaj nakupila ogromno surovine v vseh državah obeh Amerik. Te surovine bi Amerika pozneje prodajala Evropi in bi s tem skušale izriniti Nemčijo z mnogih evropskih trgov. Poučeni krogi pravijo, da bi bilo za izvedbo tega načrta potrebnih najmanj 1000 milijonov dolarjev.

Epidemija kolere se je naglo začela širiti v kitajskih pokrajinah Tiencin in Tangsum. Japonske oblasti so izdale številne ukrepe, s katerimi bodo skušale širitev te bolezni zadržati. Povrh te velike nesreče pa so zadnje dni tudi velike kitajske reke prestopile bregove in povzročile hude poplave.

Francoska vlada je sklenila ločiti frank od angleške funta in ga navezati na ameriški dolar. Zaenkrat pa še ni znano razmerje med frankom in ameriškim dolarjem, ker ga francoska vlada še ni dovršila.

Minister dr. Krek med bolgarskimi združniki

Sofija, 14. jul. r. Gradbeni minister dr. Miha Krek, ki je včeraj prispel v Sofijo, se je danes ob 10 udeležil slovesne otvoritve kongresa bolgarskih kmetijskih združenj. Te svetočnosti se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik Milanović in delegati jugoslovanskega združenstva na čelu z bivšim ministrom Gjorgjevičem. Kongres je bil odprt ob prisotnosti odposlanca kralja Borisa, trg. ministra Zagorova in prom. ministra Goranova. Pozdravni govor je imel predsednik zveze profesor Dikov, ki je v svojem govoru poudaril pomen navzočnosti jugoslovanskega ministra dr. Kreka, poslanika Milanovića in jugoslov. delegatov, katerim je izrazil zahvalo in pozdrave bolgarskih združnikov. Nato so govorili min. Zagorov, odposlanec vojnega ministra polkovnik Veljov in zastopnik kmetijske banke Bajev. Za njimi pa je govoril min. dr. Krek. V svojem krajšem govoru je med drugim izročil v imenu predsednika glavne zveze jugoslov. združenj ministra dr. Korošca in v svojem imenu pozdrave

bolgarskim združnikom z željo, da bi bilo delo kongresa uspešno. Minister dr. Krek je izrazil svojo vero, da bo združniški duh, osnovan na slogi in sodelovanju in ki se uspešno razvija pri Bolgarih kakor pri Jugoslovanih, mogoč služiti kot pripomoček za rešitev vseh tistih vprašanj, ki nam jih nalaga sedanost in da bo pripomogel k rešitvi odnosov obeh narodov v največji slogi in sodelovanju. Govor ministra dr. Kreka so poslušali z največjo pazljivostjo in ga navdušeno odobraval. Za ministrom dr. Krekom je govoril bivši minister Gjorgjevič. Na kongresu so prebrali tudi pozdravno brzojavko min. dr. Korošca, ki jo je poslal v svojem imenu in v imenu jugoslovanskih združnikov. Brzojavko so delegati navdušeno pozdravljali.

Jutri ob 10 bo minister dr. Krek obiskal zunanjega ministra Popova, ob 11 pa kmetijskega ministra Bagrjanova. V torek ob 11 bo min. dr. Krek sprejet v avdienci pri kralju Borisu.

Italija ne zaupa novemu vodstvu francoske države

Rim, 14. julija. J. Italijanski tisk je zavzel do novih notranjih reform v Franciji precej previdno stališče. Listi so trdno prepričani, da hite Francozi svojo državo urejati na avtoritarni podlagi, ker goje v svojem srcu tiho nado, da jih bo to najbrže rešilo pred težkimi posledicami vojaškega poraza in da bi obenem s tem zmanjšali po končani vojni italijanski vojni plen, katerega večino bi pač morala plačati Francija in sicer s Tunison, Savojo, Korsiko in Džibutijem. Poleg tega misli italijansko javno mnenje, da je vsa naglica pri preurejanju francoske države le silno spretna taktika izvežbanih parlamentarcev — osebo maršala Petaina. Italijani izvezajo, kajti sicer bi bilo težko razlagati si tako ogromno večino, s katero so francoski senatorji in poslanci brez daljše debate sprejeli vse predloge, ki jih je v imenu maršala Petaina predložil podpredsednik vlade Laval. Italijanski listi pravijo, da bi francoski parlamentarci s tem radi zakrili svoje velike grehe in da bi rešili svoje politične vloge, pa četudi v popolnoma drugačni obliki države.

List nekdanjega glavnega tajnika fašistične stranke Farinacija »Regime Fascista« pravi, da je mogoče dvojje. Ali se Francija resno zaveda svojega težkega poraza in se z resno voljo preobraža, ali pa je vse skupaj le spretna igra. Če drži prvo, bo Francija bržkone še ostala država z zmanjšanim kolonialnim im-

perijem, vendar pa bo morala opustiti vsako misel, da bi zavzemala med evropskimi velesilami tisto mesto, kakor ga je prej. Če pa drži druga možnost, pa bo morala Francija spoznati, da se je v računih prevarila in da to zato postala žrtev svojih notranjih sovražnikov, ki so jo bili že enkrat zapeljali v tako hudo nesrečo. Ker pa Francija po vsem videzu nima tiste moči, da bi ponovila revolucijo in da bi s trdo roko odstranila vse notranje zajedalce, pa se zdi listu druga možnost verjetnejša.

Tri dni časopisnega premirja med Romunijo in Madžarsko

Bukarešta, 14. jul. o. United Press poroča: Iz poučenih virov se je zvedelo, da sta Romunija in Madžarska sklenili za tri dni premirje v časopisnih napadih, da bi se tako mogla pogajanja med obema državama vršiti nemoteno in privedi do boljsega uspeha. Ta čas bosta obe državi prenehali s časopisnimi polemikami zaradi madžarskih zahtev za vrnitev Transilvanije. Po drugi strani pa se pričakuje zboljšanje odnosov med obema državama, ker so pogajanja med grofom Miklošom Banskym, ki je predstavnik madžarske manjšine v Transilvaniji, in sedanjo novo romunsko vlado privedla do sporazuma, da bo Banský stopil v vlado.

Občni zbor Pokojninskega zavoda

Nameščenci predvsem zahtevajo, da se starostna meja za zavarovanje zniža na 60, službena doba pa na 35 let; za zavarovance pa starostna meja na 55 let in službena doba na 30 let

Danes dopoldne je bil v dvorani Delavske zbornice občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščenke. Za ta občni zbor delegatov je zavod sestavil obširno poročilo za leto 1938 in 1939. Računski zaključek se je zakasnil zato, ker je imel Pokojninski zavod mnogo dela z reorganizacijo pokojninskega zavarovanja za vsa država. Iz obširnega poročila posnemamo:

S 1. januarjem 1938 je bilo razširjeno pokojninsko zavarovanje na vsa država in Pokojninski zavod za nameščenke v Ljubljani je dobil nalogo, da organizira nove pokojninske zavode v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu.

Pokojninsko zavarovanje se je razširilo še na častnike, strojnike in zobne tehnike ter trgovske sotrudnike.

Zavarovanci

Krog zavarovancev se stalno širi. Pred tridesetimi leti, ko se je začelo izvajati pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščenec, je bil krog zavarovancev še majhen. V zadnjih desetih letih se je število zavarovancev povečalo za 33,9% in je bilo 1939. leta 9419 zavarovancev. To so staro-obvezni zavarovanci v Sloveniji in Dalmaciji. Njih absolutni prirastek stalno raste od leta 1933. dalje ter doseže višek leta 1937. Leta 1938. se je število zavarovancev povečalo za 549, lani pa za 626. Na koncu leta 1939. je bilo zavarovancev 12.968.

Zavarovanje po gospodarskih strokah nam pokaže sledečo zanimivo sliko: V Sloveniji je bila konec leta 1939. najbolj zastopana četrt gospodarska stroka (industrija in obrt), ki je s tretjo stroko (rudarstvo in kovinarstvo) zaposlevala skoraj polovico vseh zavarovanih nameščenec v Sloveniji, to je 50444 nameščenec. V primerjavi z letom 1937. se je relativni delež obeh gospodarskih strok zvišal leta 1939. od 48% na 49,6% oziroma število zaposlenih zavarovancev od 4487 na 5044. Ta ugotovitev je najvažnejša in kaže na naraščajoči pomen industrializacije v Sloveniji. Na drugi strani pa je značilen padec od 24,9% na 23,2% v peti stroki (ostali svobodni poklici), do čim je relativno stanje v ostalih treh gospodarskih strokah ostalo nespremenjeno.

Koncem lanskega leta je bilo zavarovanih 9632 moških (72,9%) in 3561 žensk (72,1%). Razmerje med moškimi in ženskami je konec lanskega leta ostalo v glavnem enako kakor v prejšnjih letih. Opaža se le neznatno zniževanje odstotka žensk v zadnjih letih.

Koliko so prispevali

Absolutna in relativna razdelitev predpisa na zavarovalnih prispevkih za leto 1938. in 1939. je razvidna iz naslednjih števil. Številke v oklepajih veljajo za leto 1938.

Ljubljansko okrožje je prispevalo 16,9 (16,2), mariborsko okrožje 8,2 (7,95). Skupno je Slovenija prispevala 25,1 (24,15). Savska banovina je prispevala 0,44 ali 0,1% (0,0037 ali 0,1%), primorska banovina 6,27 ali 18,9% (5,85 ali 18,4%), zetska banovina 1,84 ali 5,5% (1,75 ali 5,5%). Skupno so prispevali 33,24 (31,8).

Naslednji podatki kažejo stanje absolutnega in relativnega zaostanka na zavarovalnih prispevkih v posameznih banovinah po stanju konec 1. 1939:

	leta 1937	leta 1939	%
ljudjansko okrožje	0,45	—	1,08
mariborsko okrožje	0,40	—	0,81
dravska banovina	0,85	45,3	1,88
savska banovina	0,011	0,8	0,017
primorska banovina	0,72	38,1	1,2
zetska banovina	0,30	15,8	0,52

Skupnega zaostanka leta 1937. je bilo 1,89 milijonov, leta 1939. pa 364 milij. din. Od skupnega zaostanka v znesku 364 milij. din. je odpadlo 1,89 milij. ali 51,8% na Slovenijo, 1,75 ali 48,2% na Dalmacijo. Konec leta 1937. je odpadlo od skupnega zaostanka 45,3% na Slovenijo, 54,7% pa na Dalmacijo. V primeri z letom 1937. se je delež Slovenije na skupnem zaostanku povečal, delež Dalmacije pa znižal. Kljub temu pa je zaostanek v Dalmaciji še vedno znatno večji od razmerja, v katerem je predpis prispevkov v Dalmaciji proti skupnemu predpisu na zavarovalnih prispevkih.

Zavodove dajatve

Število oseb, ki prejemajo invalidnine in starostne rente, se je povečalo od 1253 na 1288. Vdovske rente prejema 805 (753), vzgojne prispevke pa 417 (413) oseb, skupno 2510 (2419) oseb. Od leta 1930. do 1939. so narasle rente za 96%. Povračila premij so skupno znašala 1,97 (1,995).

Od 1. januarja 1938. ko je bilo razširjeno obvezno pokojninsko zavarovanje na ostale pokrajine naše države, so ti nameščenki postali zavezani pokojninskemu zavarovanju pri novih pokojninskih zavodih. Zato je število neobveznih zavarovancev padlo od leta 1937. ko jih je bilo 39. 1939. na 517, kolikor jih je bilo konec leta 1939. Bilančna vsota zavoda je presegla pol milijarde dinarjev z vsoto 521,96 (484,16) milij. din.

Predsednikovo poročilo

Ker je P. Z. izdal izbrano in pregledno poročilo na obnem zboru, prav za prav ni bilo več kaj dosti povedati.

Točno ob devetih se je občni zbor začel in ga je bilo v dobri pol uri konec, kar je tudi svoje vrste rekord. Predsednik P. Z. g. dr. Milavec je pozdravil vse navzoče, nato pa je prebral brzojavke, ki so bile poslone za občnega zbora Nj. Vel. kralju Petru II., ministru ljudskega zdravja dr. Budisavljeviču, banom dravske, zetske in hrvaške banovine ter vsem hrvaškim zavodom.

Predsednik je poudaril, da je bilo izdano pregledno in izbrano poročilo, v katerem lahko vsak pregleda delovanje P. Z. v zadnjih dveh letih. Poročilo je zato tako izbrano, ker polaga zavod obračun za dve leti in ker stojimo tik pred odcepitvijo Dalmacije od skupnega zavoda v Ljubljani. Pri sestavi bilance je vodila P. Z. želja, da bi ta likvidacija bila izvedena pravilno in lojalno, da ne bo pri tem trpel škoda niti P. Z. niti da bi bilo mlademu zavodu v Zagrebu naloženo krivično breme.

Pokojninski zavod je povabil oba člana upravnega odbora iz Dalmacije, da se natečno prepričata o poslovanju zavoda. Oba sta se valjito odzvala in morala sta ugotoviti, da je bilo

poslovanje zavoda v redu in sta oba glasovala za odobritev računskega zaključka.

V zadnjem času se je namreč mnogo pisalo po zagrebških, splitskih in belgrajskih listih, da P. Z. slabo gospodari in da so radi tega nastali veliki primanjkljaji. Govorilo se je celo — v zainteresiranih krogih — da gre ta primanjkljaj v sto in sto milijone vsote in da hoče ljubljanski P. Z. te svoje izgube z dalmatinskimi zavarovanci prenesti na zagrebški zavod. Ljubljanski P. Z. je o tem obvestil nadzorno oblast, bana Hrvatske banovine in zagrebški zavod. Te napade je sprožil komisar, ki ga je postavil ban Hrvatske banovine za področje Dalmacije. Iz letnega poročila je točno razvidno, zakaj so primanjkljaji nastali. Po objasniti in razlogih primanjkljajev je bil komisar odstavljen in je moral svoje trditve prekaliti.

Končno je predsednik omenil še to, da so vsi sklepi v izvršnem kakor tudi v upravnem odboru vedno soglasni. Uprava zavoda je v stalnem stiku tudi s člani zavoda izven Ljubljane.

Ljubljana od sobote na nedeljo

Prva dva ponesrečenja na žalah

Kronist danes zaznamuje dva žalostna dogodka. Danes so pripeljali prva dva ponesrečenja v mrtvaško vežo na žalah. Prvi je bil Peter Požar iz Globeli pri Sodražici.

Požar, ki je bil rojen leta 1872, je prišel v soboto po opravih v Ljubljano. Z večernim dolenskim vlakom se je nameraval odpeljati domov. Krenil je na dolenski kolodvor. Nesrečo in smolo je imel, da mu je potniški vlak pred nosom odkuril naprej na Dolensko. Kaj storiti? Jasno, da si je treba poiskati prenočišča. Bločani, Sodražičani in Ribničani, kakor tudi drugi Dolenci se kaj radi ustavljajo pri gostilničarju g. Useniku na Dolenski cesti, ki ima moderno urejena in razmeroma cenena prenočišča. Tudi Požar, star možiček, se je zatekel k g. Useniku. Poprosil ga je za prenočišče. Kot skromen in varčen mož je omenil, da je zadovoljen, ko bi mu dal prenočišče kar v šupi na seniku. Spravil se je Požar na senik. In zjutraj okoli 5,30 ga je Usenikov hlapec našel mrtvega na tleh. Takoj je bila o nesreči obveščena policijska uprava. Komisija, obstoječa iz polic. zdravnik, san. svet. dr. Josipa Lužarja in dežurnega uradnika g. Podobnika je ob 7 odšla na kraj nesreče. Zdravnik je mogel le ugotoviti starčkov smrt. Po vseh okoliščinah sodeč je moral starček ponesti vstati, da bi opravil potrebo. Pa je padel s senika na tla v šupi tako nesrečno na glavo, da si je zlomil tilnik. Bil je Požar prvi, ki je bil po odredbi policijske komisije nato prepeljan v mrtvašnico na žalah.

Drugega mrtvega so našli tam v Dravljah. Gram Anton, ki je bil 30. avgusta 1893 rojen na Vrhniki, je po poklicu zidarski pomočnik. Zadnji čas je po ljubljanski okolici beračil in je bil povsod znan. Prenočeval je navadno po raznih šupah in kozolcih. Hodil je iz kraja v kraj. Običajno se je skrivaj brez vednosti posestnikov splazil na kozolce. Posestnika in upokojena učitelja ga, Smrekar Antonija je danes dopoldne obvestila policijsko stražnico na Celovski cesti, da je bilo v njeni šupi najdeno truplo neznanega moškega, leta policijska komisija, kot v prvem primeru, je odšla v Dravle k posestnici Smrekarjevi, stanujoči v

Takšna mladina spada v poboljševalnico

Nenavadna gosta-letoviščarja v Rimskih Toplicah

Celje, 14. julija.

V petek in soboto sta se pojavila v letovišču v Rimskih Toplicah nenavadna mlada gosta iz Celja, neki 18-letni šolar iz Gosposke ulice in njegov zvesti pajdaš neki 15-letni dijak. Sedla sta k pogrnjenim mizam in naročila pečene piške. Natakara ju je premerila od nog do glave in takoj sta se ji fanti zdeli sumljiva. Mlajši je bil kar bos, v denarnici pa je imel 9 stotakov. Gosta sta se v petek odpeljala v Celje, v soboto pa sta se zopet vrnila in hotela tudi prenočiti v hotelu. Slučajno pa so bili v soboto v Rimskih Toplicah celjski študentje, ki so fanta spoznali. Gosta sta začutila vroča tla in sta se odpeljala z večernim vlakom v Celje. Dijaki so ju zasledovali in ju na policijski postaji zadržali, med tem po poklicali policijskega agenta, da ju je odpeljal na stražnico. Ze med potjo sta fanta objubilila, da bosta vse po pravici izpovedala, samo če ne bosta tepena in ju bodo izpustili domov.

Zasliševanje je bilo prav obširno. Če bi kdo slišal fantalina, kako sta se v začetku hotela lagati, bi jima prisodil najmanj 2 let, četudi sta še otroka. Starejši je brez oklevanja ukradel svojemu očetu 1.000 din in mu jih izročil, nato pa sta začela »življenje«. V dveh dneh sta zapravila 700 din za sladolo in slaščice, mnogo denarja sta zlasti zapravila pri igranju v neki slaščičarni na biljard. Zanimivo je, da je mlajši, šele trinajstletni fant, nagovarjal starejšega k tatvini. Prvič je dijak vzel doma 5 din in jih zapravil s svojim pajdašem. Ta mu je objubil, da bo molčal, ko pa sta prišla v spor, je predlagal, da mu za diskretnost da zopet nekaj denarja. In tako sta začela. Mlajši je imel na policiji celo izpoved. Imel je že opravka s policijo: tatvine v šoli, goljufije na tomboli, kradel je kopalec na Savinji itd. Ker so ga osumili več tatvin, so ga zadržali. V začetku je jokal, ko pa so mu sivovesno objubilili, da ne bo tepen, je mirno popisal svoja »delca« na poseben listek. Precej je napisal. Najprej je ukradel svojemu sošolcu svinčnik, nato penkalo, nato 3 din. Zapravil jih je za slaščice. Potem je ogoljufal tovariša, izmaknil nekega gospoda s sivo obleko na kopanju pri železniškem mostu iz denarnice 55 din itd. Na koncu pa je s solzami v očeh pripomnil, kako ga to boli, da je v njem nekaj, kar ga priganja, da bi nekaj vzel, kradel in zapravljaj. Oče mi je umrl, mama živi nekje izven mesta in se je poročila z nekim drugim, jaz pa sem prepuščen stari materi. Objubljam vam, da se bom poboljšal. Če bom še kdaj na policiji, me lahko zaprete in

Resolucija nameščenke skupine

Delegati nameščenke skupine so predlagali resolucijo, ki pove med drugim naslednje:

Z zadovoljstvom ugotavljajo, da je bilo po splošni razširitvi pokojninskega zavarovanja na vsa država, pokojninsko zavarovanje uvedeno tudi za trgovske pomočnike, zobotehničke in strojnike z izpiti, kar je znatna zasluga vztrajnih prizadevanj uprave ljubljanskega zavoda.

Smatrajo za naravno, da se Dalmacija čimprej vključi v teritorialno kompetenco Pokojninskega zavoda za nameščenke v Zagrebu. Likvidacija dalmatinskega dela naj bo izvršena pravilno za obe prizadeti strani, in sicer tako, da naj zagrebški Pokojninski zavod prevzame vsa aktivna in pasiva, ki so nastala z izvajanjem pokojninskega zavarovanja v Dalmaciji.

Ponovno ugotavljamo, da je zakon o pokojninskem zavarovanju nameščenec potreben temeljitih sprememb. Nameščenki predvsem zahtevajo:

Da se starostna meja za zavarovanje zniža na 60 let, službena doba pa na 35 let, za zavarovance starostna meja na 55, službena doba pa na 30 let. Temu je treba prilagoditi plačilne razrede in rentno odmero. Vdovi se naj prizna vsaj 60% rente, ki pripada umrlemu zavarovancu. Vdova ima pravico do rente tudi takrat, ko se je poročila s preko 50 let starim zavarovancem. Otroška renta se naj podaljša do 21. leta starosti, če otrok študira pa do 24. leta starosti.

S sredstvi Pokojninskega zavoda za nameščenke je upravljati kar najbolj varčno in po zdravih gospodarskih načelih. Predvsem se mora paziti, da upravni stroški ne presegajo 10% od predpisanih premij.

Zahtevamo, da ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje čimprej izda uredbu o ureditvi medsebojnih odnosov med nameščenimi in rudarskim zavarovanjem za primer onemoglosti, starosti in smrti.

Predlogi uprave

Predsednik je nato stavil predloge uprave, po katerih naj bi se upravnemu odboru nudila večja možnost glede ukrepov, nakupa in renoviranja nepremičnin. Odbor je tudi predlagal, naj bi se za brezposelne votiral znesek 160.000 din, za vdove in sirote pa znesek 100.000 din. Občni zbor je te predloge sprejel.

K besedi se je oglasil sušski delegat, ki je predlagal, naj bi se spričo nastalih razmer votirala vsota 50.000 din za brezposelne, kar je bilo tudi odobreno.

Malo pred deseto je bil občni zbor končan.

Umetna, a prepozna uradna prepoved

Celje, 14. julija.

Izdana je bila uradna prepoved o žaganju lipovih vej in nabiranju lipovega cvetja na lipovih nasadih ob Krekovi cesti, oziroma vseh javnih nasadih. Ko gre tuje-letoviščar po Krekovi cesti proti Levcu, obstrmi, ko gleda po opustošenih lipovih nasadih. Takšni so kot po vojni vihrili uničeni gaji. Izdana prepoved o žaganju vej je zato umestna, vendar je bila izdana prepozno.

Lipovo cvetje spada med zdravilne rastline, od katere ima človeštvo zgolj koristi, poleg tega pa tudi siromašno ljudstvo skromen dohodek. Zaradi teh dejstev naj bi se obiranje lipovega cvetja dovolilo pod pogojem, da ljudje ne žagajo in ne lomijo vej. Po prihodu varnostnega organa in njegove intervencije se je družba izkazala s pooblastili, odnosno dovoljenjem mestnega poglavarstva, da sme sicer nabirati lepo cvetje, vendar v potrditvi ni bilo navedeno, naj tako brezskrbno uničujejo človeštvo tako koristno drevo.

Zeleti bi bilo, da oblast, kakor tudi vzgojitelj naroda prično polagati več pozornosti takšnim in podobnim pojavom.

Škofja Loka

Omejitev dela. Predilnica na škofjeloškem kolodvoru je sporočila vsem delavcem, katerih je zaposlenih v tovarni okoli 250, da je prisiljena skrajšati delovni čas od 8 ur dnevno na 6 ur in to zaradi negotove in neradne dobave surovin. S tem bo prizadetih precejšnje število družin, ki so že s sedanjim zaslužkom komaj shajale ob vedno večji draginji. Še težje pa bo sedaj. Upamo, da bo ta omejitev, če bo sploh nastopila (imela bi se pričeti 22. t. m.) veljala le za najkrajši čas. Upamo, da bodo vsi prizadeti storiili vse potrebno, da bo ta omejitev čim manjša in omejena na čim krajši čas. Delavstvo je v skrbeh za bodočnost.

Preurejanje trga okoli farne cerkve. V torek so delavci končali z deli pri »Kufur« nasproti kapucinske cerkve. Ta del mesta je sedaj res lepo urejen. Prej stisnjene ulice so postale široke, ostri ovinki pa pregledni. Hiše so vse popravljene. Sedaj manjka le še kapelica pred kapucinsko cerkvijo, ki bo pa tudi zgrajena v doglednem času. Cisto gotovo pa je, da je bilo eno izmed najbolj perečih vprašanj vprašanje preureditve trga okoli farne cerkve sv. Jakoba. Okoli te cerkve je bil prostor neurejen in zanemaren, tako da nikakor ni bil v skladu s svetostjo kraja. To smo tudi že lani poudarili v »Slovenskem domu«. Sedaj je uvidela to tudi občinska uprava. Sklenila je, da bo ves prostor okoli cerkve lepo preuredila, izpeljala kanalizacijo, izravnala teren in ves prostor preuredila tako, da bo res dostojen za hišo božjo. V sredo so delavci že pričeli z deli. Na splošno pa lahko rečemo, da je naše mesto dobilo v zadnjih treh letih in pol popolnoma novo lice.

Išče te sreča. Na nedeljski obrtniški tomboli je sreča doletela malega Jančeta Zierla, zupanova sina, ki je zadel glavni dobiček: sobno opravilo, vredno 17.000 din.

Novi zdravnik OUZD g. dr. Josip Petrič ordinira samo dopoldne. Ker pa imajo delavci po vseh tovarnah razdeljen delovni čas tako, da delajo 14 dni dopoldne, 14 dni pa popoldne, je veliko delavcev, ki ne morejo k zdravniku, ravno v dopoldanskih urah. Zato delavstvo želi, da bi g. zdravnik ordiniral tudi popoldne, kakor sta to prakticirala tudi g. dr. Ivan Hubad in g. dr. Viktor Kocijančič. Prosim!

Ponovni občni zbor Združenih rezervnih častnikov in bojnikov v Murski Soboti

Danes dopoldne ob 9 so se zbrali v Soboti rezervni častniki iz področja soboškega okraja, da ustanove pododbor rezervnih častnikov in bojnikov. Vse predpriloge za občni zbor je prevzel pripravljalni odbor, v katerem so bili šef katarske uprave g. Kavšek, notar g. Podnešek in državni tožilec g. dr. Jug. Občni zbor se je začel z državno himno. G. Kavšek je pozdravil vse navzoče, posebno pa komadanta mesta poročnika Reliča. Z občnega zbora je bila poslana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru in pozdravni brzojavki vojnemu ministru generalu Nediču in osrednji upravi Združenih rezervnih oficijev in bojnikov. Nato je g. Kavšek v kratkih in jedrnatih besedah med drugim povedal tole: Živimo v burnih časih. Evropa dobiva nov obraz. Narodi žrtvujejo ogromne napore, bajna bogastva in številna mlada življenja za svoje cilje. Na srečo smo mi v tem mezežu pod modrim vodstvom odločujočih činiteljev in po zdravem utu ljudi ohranili mir, toda to dejstvo nas ne sme uspraviti, temveč moramo biti pripravljeni tako, da se bomo mogli takoj odzvati klicu naših duhovnih voditeljev. Ne smemo se vdati lažodnosti in brezbrzičnosti. Danes mora biti vsak vojak tudi v civilu. Vsakdo se mora zavdati tega in vsakdo mora občutiti potrebo po orga-

nizaciji, ki jo prav danes ustanovljamo. Rezervni častniki so poklicani biti za vzgled čuječnosti in iniciativnosti in požrtvovalnosti. Dobra morala je prva lastnost dobrega vojaka. Prav posebno pa imajo rezervni častniki svoje dolžnosti na robu vojne meje. Za nas mora veljati, da bomo možato in požrtvovalno opravljali svojo dolžnost, da bomo odločno in pametno pobijali malodušnost, pa naj izhaja od koder koli, da bomo imeli vedno trdno voljo o hranitvi s krvjo pridobljene narodne neodvisnosti, da bomo vzgajali duha odločnosti in končno, da ne bomo čakali prekrizan rok, temveč vedno stali budno na straži, pripravljeni, da z lastno krvjo branimo svojo domovino.

Govor gospoda Kavška so vsi navzočni sprejeli z odobravanjem.

Začasnega predsednika občnega zbora je bil izvoljen dr. Juhert, ki je prevzel vodstvo občnega zbora in omenil, da je bila tudi želja vojaške oblasti, da se ustanovi pododbor rezervnih častnikov v Murski Soboti. V Soboti je nad 50 rezervnih častnikov, v celem soboškem okraju pa preko 100. Predsednik dr. Juhert je nato prebral poročila Združenja, ki jih je občni zbor sprejel. Nato so bile volitve upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča.

Od tu in tam

Ob priliki izročitve poverljivih pisem knezu namestniku Pavlu v dvorcu Brdo od strani sovjetskega poslanika Plotnikova je bil navzočen tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković. Predsednik Cvetković se je pripeljal na Brdo z Bleda. Takoj po končanih ceremonijah je predsednik Cvetković odpotoval v Ljubljano, odkoder se je popoldne z letalom vrnil v Belgrad.

Veliko reprezentativno palačo bo v Novem Sadu zgradil belgrajski Pokojninski zavod. Zavod ima v Novem Sadu svojo poslovalnico, kajti veliko število zavarovancev je z ozemlja Vojvodine in zato so zavarovanci zahtevali, da se tudi v Novem Sadu naloži del premoženja. Palača bo stala na najlepšem mestnem trgu in bo veljala okrog 6 milijonov dinarjev. Drugo, mnogo večjo palačo pa bo belgrajski Pokojninski zavod zgradil v Belgradu.

Aprila letos je bilo v vsej državi zavarovanih 743.680 delavcev in delavk. V primeri z letošnjim marcem se je število zavarovancev dvignilo za 38.856, v primeri z lanskim aprilom pa se je število dvignilo za nekaj več kakor 50.000. Od celotnega števila je odpadlo na Slovenijo 116.995 zavarovancev, na področju hrvaške banovine jih je bilo zavarovanih 237.926, na ostalem delu države pa jih je bilo 388.799. Izmed gospodarskih panog se je zaposlenost dvignila najbolj pri gradnjah železnic in cest, nato pa pride kovinska industrija in za njo gozdna. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala aprila 479,95 milijona dinarjev, medtem ko je znašala lani ob istem času 447,78 milijona dinarjev.

Posebna komisija, ki bo določila proizvodne stroške pri pšenici, bo začela poslovati ta teden v Vojvodini. Uredba, s katero so bile določene najvišje odkupne cene za pšenico, je povzročila med vojvodinskimi pridelovalci hudo kri. Vsi tožijo, da se jim je zgodila krivica, ker jih je vlada na ta način prikrajšala na dobičku, ki po njihovem mnenju ni pretiran. Zaradi tega so spravili na noge vse svoje organizacije, ki so zahtevale, da se imenovana vladna odredba razveljavi in uveljavi nova, ki bo določila namesto dosedanje odkupne cene 250 dinarjev za stot novo ceno 300 dinarjev. Proti temu pa so nastopili spet zastopniki pasivnih krajev v državi, ki pravijo, da bo povišanje cen pšenice prizadelo najbolj revne sloje, medtem ko so po uredbi doslej prizadeti le bogati Vojvodinci, ki imajo pšenice toliko, da jo prodajajo. Vlada je zato sklenila, da bo vprašanje na novo uredila, in sicer tako, da bo določila posebno komisijo, ki se bo sama preprčala o stroških pridelovanja pšenice in bo potem svoje izsledke predložila vladi. Verjetno pa je, da bodo izsledki pač taki, da se bo cena pšenice nekoliko dvignila.

Za 270 milijonov dinarjev javnih del bo izvedla hrvaška banovina. Ta vsota je bila določena takoj, ko je bila izdana uredba o finančni samostojnosti hrvaške banovine. Kakor poročajo, je že sedaj v teku javno delo za 170 milijonov dinarjev, za ostalih 100 milijonov pa se bodo začela še v teku tega leta. Graditi so že začeli celo vrsto novih šol, cest, mostov in drugih objektov. Posebno pozornost je banska oblast posvetila turističnim in avtomobilskim cestam v Primorju in Dalmaciji. Banska oblast bi rada izpeljala avtomobilsko cesto od Sušaka pa prav do Kotora. Cesta bi bila dolga nekaj več kot 500 kilometrov. Do sedaj so bili dograjeni že posamezni deli, in sicer blizu Sušaka, Crikvenice, Šibenika, pri Splitu, pri Makarski ter pri Dubrovniku. Vsega skupaj pa znese to komaj dobrih 60 kilometrov. Če bo ta načrt izpeljan, bo Dalmacija mnogo pridobila na tujem prometu. Dalje misli banska oblast začeti tudi z osuševanjem in urejanjem številnih polj, ki jih vsako leto uničujejo povodnji.

Lonec, poln srebrnega denarja, je odkopal siromasen kmet Marijan Petrovič iz okolice Bosanske Dubice. Mož je bil reven kot cerkvena miš, pa je zmerom upal, da ga bo sreča nekoč le obdarovala. In glej! Ko je nedavno okopal svojo kuro, je zadel na trd predmet. Prismehljal so se mu svetli srebrniki. Mož jih je začel urno zbirati in naštel jih je okrog 700 v velikem loncu. Vsi skupaj so tehtali 7 kg. Srebrniki izvirajo iz dobe cesarice Marije Terezije. Petrovič bo za svoj zaklad dobil lepe tisočake in pravi, da bo odsej vedno bogat človek...

Dvignjeni rušilec »Ljubljana« so v Šibeniku temeljito pregledali. Ugotovili so, da je v notranjstvi vse še dobro ohranjeno in da voda ni dosti poškodovala opreme. Ko so rušilec potegnili h kraju, je svoja mesta na njem zasedla stara posadka in začela čistiti notranjstveno ladje. Čiščenje bo trajalo še nekaj dni, nakar bodo ladjo potegnili do Tivata, kjer jo bodo popravili. To delo pa bo trajalo več mesecev.

Izredno predznanje in nevarnega vlomilca Miodraga Novakovića išče belgrajška policija. Novaković je izvršil v Belgradu že več vlovov, toda vsakega izredno spretno. Novaković je zelo bister, saj je doštudiral gimnazijo in začel obiskovati tudi vseučilišče, toda kmalu je krenil na slaba pota, čeprav je bil iz ugledne družine. Lotil se je večjih vlovov in vselej se je znal temeljito pripraviti za posel. Pred kratkim je bilo vlomljeno na neverjetno drzen način v neko veliko zagrebško trdnjo. Vlomilec je iz blaginje odnesel 185.000 dinarjev. Policija ni našla nobene sledi za njim. Pač pa se je zagrebška policija spomnila, da je nekoč našla pri Novakoviću, katerega je pri neki raciji prijela, listek z naslovom trdnje, ki je bila skoraj opana. Zato je naročila belgrajski policiji, naj Novakovića poišče. Toda ves trud je bil zaman. Novaković se je umaknil iz mesta in se spretno skriva.

Presenetljivo zviti trik sta si izmislila dva sarajevska goljufa, katerih eden je upokojeni vodja zemljiške knjige Sulejman Seinić. Kmet Mehlo Masnopolita je bil v mestu. Kar iznenada se mu pridruži človek in ga začne spraševati, kdo je in odkod. Ko mu je kmet povedal svoje ime, mu je neznanec rekel, da prav njega išče. Nato ga je še vprašal, za koga je oddal svoj glas pri zadnjih volitvah. Kmet je povedal, da za dr. Spahjo, in tedaj mu je tujec razodel veliko novico, da bo za to kmet dobil veliki nagrado. 50 tisoč dinarjev, kajti pokojni dr. Spahjo je zapustil veliko premoženje, ki se mora razdeliti med njegove zveste prišaste. Da bi se pa stvar lepše uredila, naj mu da kmet nekaj preduma na račun stroškov. Kmet je v svoji nevednosti nasel in je dal neznanec ne samo 500 dinarjev, kolikor je bil tujec zahteval, temveč celih 8000. Kakal je in čakal, pa nagrade le ni dobil. Nazadnje je šel na policijo, kjer so kmalu ugotovili, da je na ta trik naselil že več ljudi. Po dolgem iskanju so dobili tudi dva goljufa, ki sta prebrisano opetnajstila nepoučene ljudi.

Važna pojasnila in obvestila OUZD v Ljubljani

Vojaška služba in članske pravice pri OUZD - Prijavljanja delavskih zasluzkov pri OUZD v primeru skrčenja obrata - Pokojninsko zavarovanje trgovskih nameščencev

Ljubljana, 14. julija.

Na prošnjo OUZD-a v Ljubljani objavljamo: »Zakon o zavarovanju delavcev določa, da za časa orožnih vaj delavčev članstvo pri OUZD-u ne preneha in da se zavarovalni prispevki za ta čas ne plačajo. Razen tega določa, da se čas vojaške službe zavarovancu vračunava v pokojninska leta, čim je bilo zanj vplačanih vsaj 5 tednov pokojninskih prispevkov. Da more OUZD zaradi gornjih določb po eni strani pravilno predpisati zavarovalne prispevke, oziroma jih za čas delavčeve orožne vaje odpisati, po drugi strani pa delavčev vojaško službovanje upoštevati v pokojninsko dobo, je potrebno, da delodajalci in delavci z vojaškimi listinami ali ob občine overovljenim prepisom ali izpisom prijavijo OUZD-u od katerega dne in do katerega dne je član služil orožne vaje ali vojaško službo vošč. Podrobna navodila za to je OUZD objavil v svojem listu »Delavsko zavarovanje« št. 7, ki ga morejo zainteresirani dobiti brezplačno pri poslovalnicah Okrožnega urada.«

*

Zaradi pomanjkanja surovin so nekateri obrati skrbili svoje obratovanje za enega ali več dni v tednu tako, da so se povprečni zasluzki delavcev na ta način znižali. Ker delovno razmerje zaradi kratkodobnih prekinitev ne preneha, delodajalci ne morejo tako zaposlenih delavcev za vsak delovni dan posebej prijavljati in odjavljati, marveč je treba njih zmanjšani zasluzek prijavljati OUZD-u s »prijavnice o spremembi« zaradi uvrstitve v nižji mezdni razred. To velja za vse delavce, ki so plačani na akord ali od ure. »Prijavnice o spremembi« naj predlagajo delodajalci mesečno do vsakega osmega dne v mesecu na temelju povprečnega zasluzka delavčevega iz pretečenega meseca. Na ta način je delodajalec olajšan pri prijavljanju, delavcem pa so obvarovane njihove pravice. Navodila za prijavljanje povprečnih mesečnih zasluzkov so objavljene v 4. številki lista »Delavsko zavarovanje«, ki ga izdaja OUZD v Ljubljani.

*

Od 1. VI. 1940 dalje so trgovski pomočniki in pomočnice zavarovani za onemoglost, starost in smrt pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani. Tozadevno prijavo so dolžni delodajalci

predložiti temu zavodu v roku 14 dni. V izogib naknadnemu odpisu prispevkov za to zavarovanje in nepotrebnih pojasnjevanj, naj oni delodajalci, ki imajo trgovske pomočnike prijavljene v zavarovanje pri OUZD v Ljubljani, sporoče temu uradu z dopisnico, da so svojega pomočnika prijavili v zavarovanje pri Pokojninskem uradu. Okrožni urad bo mogel prenehati z nadaljnjim predpisovanjem prispevkov za onemoglost, starost in smrt le onim delodajalcem, ki bodo tozadevno obvestilo poslali uradu še tekom meseca julija 1940, drugače pa le na podlagi odloka, ki ga bo pozneje izdal Pokojninski zavod. Vsem delodajalcem, ki bodo sami javili prenos zavarovanja, bo urad že od 1. VII. 1940 dalje predpisoval samo še prispevke za slučaj bolezni in nezgode, ostalim pa z mesecem, ko bo uradu dostavljeno obvestilo Pokojninskega zavoda, da je zavarovanje izvršil.

Upravičeno ali neupravičeno ogorčenje

Celje, 14. julija.

Ze večkrat smo spregovorili v našem listu o razmerah na celjskem trgu, in sicer na pobudo naročnikov in občinstva. Članek v »Slovenecu« in notice v »Slovenskem domu« so sila razburile nekatere celjske stojničarje, dasi pisec ni direktno nikogar imenoma navajal. Grožnje gotovih proti poročevalcu pač pričajo, da se nekateri čutijo prizadeti in to nam le potrjuje resničnost navedb in stvarnih dejstev.

Čudimo se, da s erazburjajo ljudje, ki trdijo, da se ne dogajajo omenjene reči. Čemu potem grožnje in razburjanje? Ali naj preobremenjeni uradnik in do skrajnosti izčrpani delavec mirno gledata početje gotove družbe, da kuje kapital iz nastalih razmer? Ali se strinja z ravnanjem našimkane ženske z ubogim dekletcem? Prosimo lojalnega odgovora od razburjajočih se!

Očitek revščine pač izžareva vso srčno podivjanost in surovost. Mislimo in smo uverjeni, da mora takim in sličnim izbruhom dati duška le človek, ki ni nikdar poznal trpkost bede in pomanjkanja.

Pod častjo nam je, da bi se spuščali v polemiko s tistimi, ki se čutijo prizadeti, in tudi s tistimi, ki so dejansko prizadeti, kajti le javnost naj sodi ali obsodi naša izvajanja.

Pri nerazpoloženju? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Občni zbor najmočnejše žel. organizacije v državi
Podporno društvo žel. delavcev in uslužbencev v Mariboru ima 12.592 članov ter 11.899.846 din premoženja

Maribor, 14. julija.

V veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru je bil danes redni letni občni zbor Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru. Je to nedvomno najmočnejša in tudi najbolj vzorno organizirano dobrodelno društvo v naši državi, ki ima svoje člane v vseh naših banovinah ter je v teku svojega obstoja opravilo ogromno dobrodelno delo, saj je pomagalo svojem svojim umrlih članov v najhujših časih z izdatnimi prispevki.

Občnega zbora so se udeležili zastopniki vseh poverjeništev iz vseh delov države. Vodil ga je predsednik Simon Langer, poleg njega pa so podali poročila še tajnik Henrik Frančeš, blaginjak Ivan Wurzing, gospodar Ivan Ternovek ter revizor Karl Reberšek. Iz teh poročil je bilo razvidno, da je društvo večji del svoje imovine dalekovodno in pametno naložilo v nepremičnine ter je sedaj eden največjih posestnikov v Mariboru, saj ima tu celo vrsto hiš in sicer: na Aleksandrovi cesti 65, v Erjavčevi 15, v Studencih, na Frankopanski cesti 57 in 59, v Kežarjevi 9, na Betnavski 18, na Ruški cesti št. 5, 6 in 7 ter hišo

v Ulici kraljeviča Marka. Vrednost teh hiš se cení nad 6 milijonov dinarjev. Poleg tega pa ima društvo naloženih v denarnih zavodih 5.856.446 din. Na posmrtninah je izplačalo lani 1.082.850 din, na članarini pa so člani vplačali 2.456.479 din. Nabavljali zadrugi železničarjev je društvo lani posodilo pol milijona dinarjev za zidanje trgovske hiše v Cafovi ulci. Društvena aktiva in pasiva znašajo 11.899.846 din. Društvo ima 12.592 članov, 112 poverjeništev in 94 zaupnikov po vsej državi. Na občnem zboru so se pretresala še nekatera notranja vprašanja, volitev pa letos ni bilo, ker se vršijo vsaka tri leta.

Nova maša v mariborski stolnici

Maribor, 14. julija.

Po več ko sto letih se je danes v mariborski stolni in mestni župnijski cerkvi spet obhajala velika slovesnost nove sv. maše. Mladi duhovnik g. Janko Pajk, sin poslovdje knjigovozne Cirilove tiskarne g. Pajka z Vodnikovega trga je daroval svojo prvo daritev v svoji župnijski cerkvi. Mestna župnija je ta vesel dogodek lepo proslavila.

Manifestacija slovanske pesmi v Celju

Trboveljski slavčki so se poklonili spominu padlih vojakov in priredili zelo lep koncert

Celje, 14. julija.

Slovensko Celje je danes dopoldne proslavilo 10 letnico najznamenitejšega slovanskega mladinskega pevškega zbora Trboveljski slavčki, ki je priredil ob pol 11 na dvorišču vojašnice Kralja Petra I. koncert z bogatim in prav pestrim sporedom. Na dvorišču se je zbralo vse vojaštvo celjske garnizije, okrog 1000 občinstva, na koncert pa so prišli in s tem poudarili njegov pomen predsednik občine g. dr. Vorišč Alojzij, vojaški predstavnik s častniškim zborom z g. poveljnikom polkovnikom Libratom na čelu, okrajni načelnik g. dr. Zobec, policijski predstojnik g. Urašč in številni zastopniki šol, uradov, korporacij, društev in organizacij.

Koncert je bil prava narodna manifestacija, manifestacija slovanske in slovanske narodne pesmi. Začel se je z državno himno, nato pa se je

pevski zbor poklonil pred spomenikom padlim junakom, pred katerim je spregovorila slavnostne spominke besede gđ. Gračner Danica, član zbora pa je položil pred spomenik krasen šopek z drž. trobojnico. O sporedu samem lahko rečemo, da je bil res lep in odlično izveden. Prvič je bila izvedena na današnjem koncertu pesem »Gora zelenca«, ki jo je poklonil ob 10 letnici zbora skladatelj g. D. Hristov. Pri koncertu je sodelovala tudi vojaška godba 39. pp. pod vodstvom dirigenta g. podpor. Fabjančiča, ki je prav tako bila za svoja odlična izvajanja deležna viharnega odobravanja. Močno so zajela naša srca slovanske narodne pesmi, ki so bile posebna točka na sporedu in skupen nastop pevškega zbora in vojaške godbe pri skladbah O. Sin-Babka — češki ples in Vrtena — slovaški ples.

Celjani smo hvaležni mladim pevcem in tudi prirediteljem za umetniški užitek.

Celjske novice

V eni noči kar štirje vlomilci. V Razlagovi ulici je skušal neznan vlomilec vlomiti v Stösslovo hišo. Pri tem ga je zasačil odvetnik dr. Sket. Trafika poleg mosta čez Voglajno v Klavniški ulici je bila prav tako v vlomilčevih načrtih. Tat je močno poškodoval vrata, vendar so ga prepadli, ker je tu cesta precej prometna. Isti moški, katerega so presenetili v Stösslovi hiši, je skušal vlomiti skozi stranska vrata v Kropičevo trgovino. Storičlec je nato odprl s ponarejenim ključem vrata salona Taček v Gosposki ulici, vdril v blaginjo in odnesel 50 din. Vlomil je še nato v čevljarsko delavnico Zontič v Gosposki ulici, a odtod ni ničesar odnesel.

Mrtvega so našli. V soboto ob pol devetih zvečer je opazil nek moški, ko se je vprašal v mesto, na poti pri Vanovskih pod Hribom sv. Jožefa nekoga, ki je ležal nepremično na tleh. Menil

Radio

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 15. julija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Za boljše voljo (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nacionalna ura: Srbski polki v ruski vojski (dr. Aleksander Solovjev) — 19.40 Objave — 20.10 Stari štajerski gradovi (gospod prof. Leo Peffauer) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Vsakemu nekaj (plošče).

Drugi programi

Ponedeljek- 16. julija: Belgrad: 20.10 Ruske pesmi — Zagreb: 20.10 Koncert zagrebskega komornega zbora — 21.30 Tamburice — Bratislava: 19.40 Zab. konc. — Praga: 16 Pisan konc. — 19.25 Pisan konc. — Sofija: 20 Simf. konc. — Beromünster: 20.35 Beethoven: Pet zadnjih klavirskih sonat — Budimpešta: 18.10 Ciganski ork. — 20.10 Operni ork. — Bukarešta: 19.16 Narodne pesmi — 21.30 Violina — Rim-Bari: 21.15 Operetna gl. — 22 Pianinski konc. — Trst-Milan: 19.45 Pisana gl. — Sotens: 19 Debussy: Sonata za gosli in klavir.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 15. julija: Vladimir.
Torek, 16. julija: Dev. Mar. Kar.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Plezalni tečaj priredi alpski odsek podružnice SPD v Kamniku v koči v Jermanovih vratih v času od 15. do 20. julija. Tečaj bo vodil znani planinec Kemperle Pavel iz Kamnika. Vsak udeleženec mora prinesiti s seboj plezalno vrvi, ključavnik, primerno število karabinarjev in klinov ter plezalke. Prijave sprejema podružnica SPD v Kamniku in vodja tečaja g. Kemperle tudi še v ponedeljek v koči v Jermanovih vratih.

Zaradi srušenja prostorov mestnega kulturnega odseka, knjižnice in arhiva v Turjaški palači ta urad in imenovana zavoda za stranke ne bodo poslovali v ponedeljek in v torek 15. in 16. julija.

Mariborski drobšč

Maribor, 14. julija.

Vlomilci ne dajo miru. Zadnje čase se je v Mariboru močno razpasla vlomilska nadloga, ki ne da miru. V pretekli noči je bil spet izvršen vlom in sicer v drvarnico A. Stancer v Strossmayerjevi ulici 8. Vlomilec je našel tam dobrodošel plen — pločevinasto posodo s 15 kg svinjske masti. Poskusil je vlomiti še v sosednjo drvarnico zdravnika dr. Lovreca, pa ni mogel ukrotili ključavnice.

Prijet nevaren vlomilec. Pri nekem vjinarju v Framu so izsledili orožniki že precej časa iskanega nevarnega vlomilca 19 letnega Ivana Zajška, ki se klati okrog brez stalnega bivališča ter se peča s prodajo saharina in drugimi nepoštenimi posli. Zajšek je priznal orožnikom dva vlomila. Dne 20. junija je vlomil v stanovanje posestnika Jurija Dobnika v Pobrežju pri Ptuj ter je odnesel 3410 din gotovine. Meseca junija je izvršil tudi drugi vlom in sicer pri Alojzu Megliču v Vinšku pri Hočah, kjer je odnesel 520 din gotovine, moško in žensko srebrno uro, 2 zlata prstana in druge stvari. Skoraj ves denar je že porabil ter si je kupil obleko, čevlje, perilo, harmoniko in brivski aparat, za kar je izdal okoli 2000 din, ostanek pa je poglaval v veseli družbi ter so našli pri njem samo še 35 din gotovine. Sumoji, da je izvršil vlom v noči na 19. junija v hišo trgovca Rudolfa Krakerja v Dravinjskem vrhu pri Sv. Andražu v Haložah, kjer je pokradel posteljnino, zavese, obleko itd. v vrednosti 2500 din.

Križanka

XXXXX	XXXXX
X 1 2 3 X	X 4 5 6 X
X 7 8 9 X	X 10 11 12 X
X 13 14 15 X	X 16 17 18 X
X 19 20 21 X	X 22 23 24 X
XXXXX	XXXXX

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Turško pokrivalo. 4. More, lahko. 7. Rižev žganje. 9. Nordijsko ime. 10. Poljedelec. 12. Potolci, učitelj. 13. At. 14. Sorodnica. 15. Vzklik. 16. Kazalni zaimsek. 18. Morska riba. 20. Ribje jajčece. 21. Koralni otok. 22. Lesena posoda. 23. Podzemska žival.

Navpično: 1. Pretirano vmesen — stremeč človek. 2. Cankarjeva pesniška zbirka. 3. Brez družbe. 4. Poslanci. 5. Bikoborec. 6. Zgodovinski izdajalec. 8. Sloj, družba. 9. Prikuha. 11. Časovna enota (množ. kraja obl.). 12. Sedež čuta. 17. Jeza. 19. Zagrebško športno društvo.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Dunkerque. 6. Moj. 9. Atrox. 12. Kuna. 13. Oko. 14. Nrav. 15. Trident. 17. Tobruk. 18. D. s. (Dom in svet) 19. Sa. 20. Ad. 21. Via. 22. Kadet. 24. Va. 25. Nin. 26. Pasot. 27. Uhan.

Navpično: 1. Danton. 2. Utro. 3. Ex. 4. Quid. 5. Undset. 6. Monarh. 7. Oktava. 8. Jordan. 10. Rabin. 11. ??? 12. Krka. 15. Tuka. 16. Est. 21. Pi. 23. Da.

Nogometni prvak Slovenije - Železničar

SK Železničar : SK Maribor 2:0

Maribor, 14. julija.

Današnja tretja tekma starih rivalov za naslov prvaka Slovenije je prinesla lepo in zaslužno zmago Železničarju. Prva polovica igre, ki je bila odigrana pod silno vročino, je prinesla slab šport. Oba nasprotnika sta bila očividno nervozna in nista pokazala svojih odlik. Druga polovica igre, ko je sonce nekoliko zašlo, pa je bila tipična prvenstvena borba. Tu je Železničar pokazal, da ima prav dobne in premisljene igralce. Maribor je sicer izvedel več nevarnih napadov, ki so ostali neizbrljeni. Železničarjevi igralci so igrali mnogo bolj povezano. Zal se je v 25. minuti drugega polčasa, ko je Kovačič v zmed pred golom Maribora neubranljivo zabil žogo v mrežo in postavil rezultat 1:0, pripetil neljub incident,

ki je dal povod, da je moral sodnik za 7 minut prekiniti igro. Incident so izzvali nedisciplinirani igralci SSK Maribora, ki so na vsak način hoteli preprečiti sodnika, da je gol nepravilno zabil iz oboje pozicije. Sodnik je seveda previdno vztrajal na svojem stališču in zaradi nedostojnega vedenja izključil enega igralca Maribora. V 44. minuti tik pred koncem igre je Železničar zopet izvedel premišljen napad, ki ga je Lešnik z ostrim strelom zaključil in poslal žogo pod prečko v mrežo. S tem uspehom si je Železničar s končnim rezultatom 2:0 pridobil častni naslov prvaka Slovenije. Napeto igro je z večjo roko vodil sodnik g. Višnjič iz Zagreba.

Predtekmo sta odigrali mladinski moštvi obeh klubov. Igra je bila prav živahna in se je končala z rezultatom 2:2. Sodil je g. Murko.

Okrožne atletske tekme ZFO v Kranju

Kranj, 14. julija.

Danes dopoldne so bile na Planini v Kranju atletske tekme kranjskega okrožja ZFO. Teh tekem so se poleg odsekov, ki so se tekem morali udeležiti, udeležili tudi nekateri člani drugih fantovskih odsekov. Na lepem in idiličnem telovadišču in športnem prostoru Fantovskega odseka v Kranju je bilo vse dopoldne prav živo. Mladi tekmovalci so hoteli tekmovali od ene panoge do druge. Povsod so hoteli biti zraven. To nam dokazuje, kakšno veliko zanimanje vlada med člani in zlasti med mladci ZFO za atletiko. Članom in mladcem se pozna, da zaenkrat še nimajo dovolj tehnike za tekmovalje in da pri posameznih panogah kažejo le svoje prirojene sposobnosti in veselje. Eno pa je gotovo. Pri vseh teh tekmah, ki jih opazujemo, vidimo vedno in vedno nove talente za atletiko, ki so pa seveda še povsem neizdelani. S potrebnim treningom in voljo ter s potrebnimi učitelji bodo prav kmalu ti nedostaki odpravljani. Glavno je zanimanje s strani članstva in neprestano delo. To mora roditi uspehe in jih bo tudi rodilo. Slovenska atletika nujno potrebuje novega dotoka mladine. Ljubljana, Maribor in ostala mesta dajejo premalo. Treba je najti mladino na deželi. Prav take tekme nam pa dokazujejo, da je med našo kmečko mladino izredno zanimanje za atletiko. Po tej poti je treba iti naprej in nikdar nam ne bo treba skrbeti za slovensko atletiko. Slavna izročila starejših slovenskih atletov bodo naši mlajši atleti uspešno nadaljevali.

Težko je le naši mladini, ki kaže danes toliko veselja, dati potrebno tehnično znanje, usposobljenost in rutino. Fantovski in mladčevski odseki so raztreseni po vsej slovenski zemlji. Učiteljev je premalo! Prav zato so take okrožne tekme najprimernejši način za vzgojo atletov. Starejši rutinirani atleti, ki imajo tudi potrebno tehnično usposobljenost, pri takih tekmah mnogo koristijo. To se je videlo posebno danes v Kranju. Starejši tekmovalci dajejo mladim navsote, jim pokažejo kako in kaj morajo napraviti, da bodo popravili in izboljšali svoj slog in svoje rezultate. Mlajši poslušajo verno in pazljivo, kajti oni prav dobro vedo, da jim te navsote dajejo atleti, ki jih danes pozna vsa Slovenija. Iz tega vidika samo pozdravljamo delo ZFO za slovensko atletiko.

Komentarja k današnjim tekmam v Kranju ne bomo pisali. Pripominjamo le, da igrišče, dasi je lepo, zankrat se ne odgovarja potrebnim meram. Zlasti je kratko tekališče; dolgo je komaj 250 metrov. Sicer pa so ostale športne naprave prav dobre in zato se nam zdi samo čudno, da kranjski FO tega igrišča dovolj ne uporablja. De-

jali bi skoro, da Kranjčane Tržičani prekašajo, seveda če izvajamo Mavsarja.

Tehnični rezultati:

Tek na 100 m, mladci: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 12.8; 2. Poštajnar Janez (Sk. L.) 13.1; 3. Mežek Mirko (Tržič) in Škele Janez 13.6.

Člani: 1. Kliner Janez (Kor. Bela); 2. Lavrenčič Slavko (Primskovo) in Oblak Ludvik (Tržič) ob 12.2.

Skok v višino, mladci: 1. Oblak Ludvik (Tržič) in Poštajnar Marjan (Sk. L.) 153; 3. Rant Pavle (St. Vid. n. Lj.) 148 cm.

Člani: 1. Strupi Janez (Kranj) 165; 2. Jeglič France (St. Peter, Lj.) in Mavsar Darko (Kranj) 160 cm.

Tek na 1000 m, mladci: 1. Sedej (Lj., Šiška) 3:01.3; 2. Malec Stane (Kranj) 3:01.9; 3. Mehle Ivan (Tržič) 3:14.

Met krogla, mladci: 1. Ramovš Marjan (Lj.) 12.29 m; 2. Oblak Ludvik (Tržič) 11.65 m; 3. Poštajnar Janez (Sk. L.) 11.14 m.

Člani: 1. Jeglič France (Lj., Sv. Peter) 13.22 m; 2. Kliner Janez (Kor. Bela) 12.95 m; 3. Mavsar Darko (Kranj) 12.58 m; 4. Gogala Miro (Kranj) 11.03 m.

Tek na 1500 m: 1. Proj Ivan (Smartno) 4:36; 2. Erce Franc (Vodice) 4:31.

Skok v daljavo, mladci: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 568 cm; 2. Poštajnar Janez (Sk. L.) 562 cm; 3. Stele (St. Vid. n. Lj.) 545 cm.

Člani: 1. Kliner Janez (Kor. Bela) 620 cm; 2. Strupi Janez (Kranj) 600 cm; 3. Oblak Anton (Tržič) 565 cm.

Met kopja, člani: 1. Mavsar Darko (Kranj) 58.15; 2. Kliner Janez (Kor. Bela) 43.25; 3. Oblak Anton (Tržič) 37.80.

Met diska, mladci: 1. Erman Franc (Sv. Vid. n. Lj.) 36.20; 2. Poštajnar Marjan (Sk. L.) 30.70; 3. Smole (Dravljje) 28.90.

Člani: 1. Jeglič France (Lj., St. Peter) 36.43; 2. Mavsar Darko (Kranj) 34.31; 3. Kliner Janez (Kor. Bela) 33.

Tek na 800 m: 1. Kliner Janez (Kor. Bela) 2:18; 2. Zele Franc (Lj., Šiška) 2:18.4; 3. Fras Marjan (Kranj) 2:21.

Trisok, mladci: 1. Oblak Ludvik (Tržič) 11.30; 2. Poštajnar Marjan (Sk. L.) 10.85; 3. Smole (Dravljje) 10.50.

Člani: 1. Strupi Janez (Kranj) 11.42; 2. Kliner Janez (Kor. Bela) 11.23; 3. Mavsar Darko (Kranj) 10.26.

Izven sporeda je tekel član FO v Trbovljah Knez Ludvik za trening 10.000 m, in sicer po cesti, ker na tekališču skoraj ne bi mogel teči. Tekel je 38:35.

Franc Podmilščak - prvak Ljublj. kolesar. podzveze

Z majhno zamudo so ob 8.35 odpeljali z Dolenske ceste izpred Jelačinove gostilne proti Stični oziroma proti Trebnjem prvostopenjski dirkači in pa juniorji, ki so se borili za mesto prvaka ljubljanske kolesarske podzveze. Občinstva na startu seveda ni bilo, razen najpotrebnejših funkcionarjev in klubskih tovarišev, ki so dajali tekmovalcem pred dirko še zadnja navodila. Seniorji so imeli prevoziti progo Ljubljana-Trebnje in nazaj, kar znaša 100 km. Juniorji so imeli krajšo progo. Sli so samo do Stične, nakar so se obrnili in vozili nazaj v cilj, ki je bil tam, kjer je bil štart. Proga je bila za juniorje dolga 60 kilometrov. Vsega skupaj je startalo le 16 dirkačev — šest prvostopenjskih in deset juniorjev.

V glavni skupini sta bila najnevarnejša konkurenta Hercezan Peternejl in član »Edinstva« Podmilščak, ki je letos posebno v klančih prav dober. To je bilo opaziti že kmalu po startu. Na višnjemskem klanču, to je kakih 25 km od štarta sta imela že nekaj naskoka pred ostalimi dirkači. Proga je bila zlasti do Lavrice v skrajno obupnem stanju. Kljub temu pa se dirkači cestnih nepriklj, kamenja, kotanj in vsega ostalega niso ustrašili in vozili kar s precejšnjo brzino. Do Stične, kjer so se juniorji obrnili, sta imela oba dirkača glavne skupine, Peternejl in Podmilščak že nekaj kilometrov prednosti pred ostalimi dirkači. Oba sta vozila naprej proti Trebnjem, kjer je bil obrat za glavno skupino. Toda komaj kaka dva kilometra od Stične, v St. Vidu, se je Peternejlju kar na lepem odločila desna polovica krmila. Moral je seveda takoj odstopiti in se je žalosten vrnil v Ljubljano. Bil je v posebno danes izredno dobro razpoložen. Dirka je zaradi tega odstopa precej izgubila na svoji zanimivosti, ker je Podmilščak ostal brez konkurenta. Nedvomno bi zmagovalac dosegel mnogo boljši čas, če bi vozila Podmilščak in Peternejl skupno. Peternejl ima neverjetno smolo, ki se je nikakor ne more otresti. Ob najkroč-

livejših trenutkih ima defekt, tako da mora odstopiti.

Cesta tudi od Lavrice naprej ni mnogo boljše. Na novo nasut pesek in kotanje so povzročile precej padcev, zlasti na ovinkih. K sreči ti padci niso bili nevarni in so dirkači odnesli le nekaj manjših prask.

Na cilju se je v teku te napete borbe med posameznimi dirkači zbralo precej občinstva, med katerim seveda nista manjkala nestorja našega kolesarskega športa gg. podpolk. Jaklič in Gorjanc. V cilj so najprej privzeli juniorji. Njihov vrstni red je bil naslednji:

1. Alojzij Bizilj (»Ljubljana«) 1:54;
2. Alojzij Mulej (»Zarja«, Jesenice) 1:55;
3. Franc Korenin (»Edinstvo«) 1:57.32;
4. L. Matejek (»Edinstvo«); 5. Blatnik; 6. Bukvič; 7. Kosi, Pahor in Klemenčič. Juniorji so dosegli povprečno brzino 31.500 km.

Za juniorji so privzeli v cilj seniorji. Zmago in naslov letošnjega prvaka ljubljanske kolesarske podzveze je odnesel Franc Podmilščak, član »Edinstva« s časom 3:19.57;

2. Vik. Gorenc (»Zarja«, Zg. Kašelj) 3:25.16;
3. Franc Anžič (»Ljubljana«) 3:33.8;
4. Franc Grabnar (»Hermes«) 3:33.8 1 pet.

Ta poslednji bi gotovo bolje odrezal, ko bi vozil na lastnem kolesu, ki mu je bilo pred dnevi ukradeno in je tako moral zajahati na štartu popolnoma tujega, kar pri vožnji zelo vpliva.

Povprečna brzina v tej skupini je bila okrog 30 km na uro.

Po končanih dirkah je udeležence nagovoril g. podpolk. Jaklič in jim spregovoril nekaj bodrilnih besed ter jim priporočal, naj v interesu razvoja slovenskega kolesarskega športa še temeljiteje poprimajo za delo.

Prav pošteno in pohvale vredno je za poškodovane dirkače skrbela zelo uslužna sanitetka Rdečega križa.

SK Mars : SK Celje 3:0 (2:0)

Na igrišču SK Ljubljane je bilo danes nogometno popoldne, ki so ga prijateljem tega športa priredili agilni Marsovi. V predtekmi je rezervno moštvo Marsa zmagalo nad SK Mostami z 2:1.

Ker je bilo današnje popoldne izredno lepo in vroče, je ogromna večina tistih ljubljancev, ki jih je sicer vedno videti na športnih prireditvah, pohitela k hladnim vodam, da bi se osvežila in preživela prijetne ure. Tako se na igrišču SK Ljubljane ni zbralo niti toliko občinstva, kolikor se ga sicer zbere. Razen peščice, ki je hotela biti poleg športnega občinstva tudi sončenja ter se je zato razkomotila po travi ob robu igrišča, se je vse občinstvo zbralo na tribuni.

Ob 4 je nato pričela glavna tekma med SK Marsom in SK Celjem kot povračilna tekma za prejšnjo nedeljo, ko je Mars igral na celjskih tleh s SK Celjem neodločno — 4:4.

SK Celje je nastopilo s naslednjim moštvom: Bernard, Debenjak, Zorko, Škerlj, Brunek, Fili, Toli, Pieterski, Ferlež, Ocvirk, Vedenik.

SK Mars pa je postavil tele moške: Pavlico, Gvardjančič, Prijatelj, Vrhovca, Zupanca, Piška, Piskarja, Tršana, Zigona, Hassla, Doberleta.

Tekma sama ni bila na posebni višini. Značilno zanjo bi bilo kvečjemu to, da je bil Mars ves čas v ogromni terenski nadmoči, Celjani pa so izvedli nekaj nevarnih prodorov, ki pa niso prinesli rezultata. Marsovi so nastopili okrepjeni samo s Hasslom in Piškom, Pupota, ki je bil napovedan pa iz neznanih razlogov ni bilo na izpregled. Obramba plavih ni bila posebno na

višini, kljub temu, da je rešila nekaj košljivih pozicij, zlasti Pavlica. Srednja vrsta je delala odločno, ni pa imela težkega dela, ker je nasprotnikov napad igral konfuzno, podjetno in pošteno, vendar na vrnjanje, brez slednjeje sistema. Marsov napad je v polju delal lepo, tudi pred golom je nižal stoo odstotne šanse, ki pa jih ni utegnil izkoristiti, deloma radi smole ali recimo rajši prav neverjetne sreče, ki se je držala Celjanov, deloma radi tega, ker so se marsovske napadaleci prav v odločilnih trenutkih zmedli, deloma pa tudi radi izredno poštenih igrar, ki sta jo dala celjska obramba in halflinija, katerim so hodili pomagati tudi napadaleci.

Golji so padli takole: šele v 33. minuti prvega polčasa je Zigon na lep Hasslov prenos efektno zabil 1:0 za Mars. V 40. minuti je nato padel drugi gol za Mars. Doberlet je idealno centraliziral Zigonu, ki je v ostrem kotu zabil 2:0. Tretji gol je padel nato šele v 32. minuti drugega polčasa. Z lepim strelom je Zigon postavil končni rezultat 3:0 za Mars.

Sodil je s precej močno opotekajočo se srečo in prav takšno voljo g. Dolinar.

Lahkoatletsko tekmovanje v Mariboru

Maribor, 14. julija.

Na svojem stadionu ob Tržaški cesti je SK Železničar priredil lahkoatletsko tekmovanje. Prijavljenih je bilo skupaj 27 tekmovalcev, in sicer 26 iz Maribora, eden pa iz Ljubljane, in sicer od Ilirije. Svoje atlete so poslali iz Maribora SK Železničar, SSK Maraton in SK Rapid. Rezultati so precej zadovoljivi, vendar pa ni bil nikjer potolčen dosednji mariborski rekord. Tehnični rezultati so sledeči:

100 m seniorji: 1. Račič (Ilirija, Lj.) 11.2; 2. Badl (Rapid); 3. Crafianski (Železničar).

100 m juniorji: 1. Hrovatin (Železničar) 11.9, 2. Bačnik (Železničar), 3. Volli (Rapid).

Skok v višino, juniorji: 1. Benedičič (SSK Maraton) 160, 2. Julia (M), 3. Franček (Z).

Skok v višino, seniorji: 1. Zorko (Z) 170, 2. Lužnik (M), 3. Smerdel (M).

400 m, seniorji: 1. Muraus (Z) 55.3, 2. Crafianski (Z), 3. Smerder (R).

Skok s palico: 1. Stojan (Z) 3.10, 2. Žula (M).

Met kopja, juniorji: 1. Franček (Z) 49.76, 2. Šišernik (M), 3. Lakoše (Z).

Tek 1000 m, juniorji: 1. Benedičič (M) 2.57.8, 2. Kastner (R), 3. Leban (Z).

Skok v daljavo, seniorji: 1. Zorko (Z) 6.46, 2. Lužnik (M).

Skok v daljavo, juniorji: 1. Franček (Z) 5.70, 2. Bačnik (Z), 3. Horvat.

Met krogla, juniorji: 1. Bačnik (Z) 12.90, 2. Stojan (Z), 3. Šišernik (M).

Met kladi, seniorji: 1. Gujnik (Z) 42.80, 2. Smerdel (M).

Štafeta 4 × 100 m: 1. Železničar 47.4, 2. Maribor 50.4, 3. Rapid 47.4, ki pa je bil diskvalificiran.

Nemčija : Romunija 9:3 (4:0)

Huda avtomobilska nesreča pri Slovenski Bistrici

Slov. Bistrica, 14. julija.

Lepa nedelja je izvalila marsikoga, da je izrazil lep dan za izlet.

Iz Maribora se je podala v Rogoško Slatino z avtomobilom g. Vindiša iz Maribora večja družba, ki je štela sedem oseb. Ko je avtomobil privozil do droga št. 112 pod cerkev sv. Jožefa, ki je oddaljena od Slovenske Bistrice 1 km, je na sprednjem levem kolesu avtomobila nenadoma počila pnevmatika. Cesta je prav na tem mestu v precej kritičnem stanju. Avtomobil se je zaletel z vso silo v telegrafski drog. Na avtomobilu so popokale šipe, odletel je blatnik, poškodoval pa se je tudi motor.

Za družbo je nesreča imela hude posledice. S prebito lobjanjo je obležala mrtva teta polkovnika Božoviča, komandanta 45. pp. Najbrž je udarila z glavo v vso silo ob sedež ali steno avtomobila. Čudno je to, da je bil šofer le malo ranjen. Polkovnik Božovič ima zlomljeno nogo, presekane nos in precej poškodovano oko, tako da je nevarnost, da bo oko izgubil. Poškodovana pa sta bila tudi polkovnikova otroka, njegova žena pa je bila laže ranjena.

Polkovnika so takoj odpeljali v mariborsko bolnišnico, drugim pa je bližnji zdravnik nudil prvo pomoč in jih obvezal. Na kraj nesreče je prišla komisija, ki bo ugotovila vzrok nesreče.

SK Ilirija : SK Celje

Danes dopoldne je bil na telovadišču ljubljanskega Sokola atletski dvoboj agilnega športnega kluba SK Celja, ki letos pod vodstvom Fereja Pleterskega prav napreduje, in ljubljanske Ilirije. Gledalec je bilo komaj kakih 50, med temi seveda samo mladina, ki vedno z velikim veseljem prihaja gledat atletske tekme. Sodnikov je bilo na meetingu dovolj. Tekmovanje v metih, zlasti pri metu diska in pri metu kopja, je precej oviral močan protiveter; verjetno bi bili v teh panogah še lepši rezultati. Proga na 100 m se pa zdi, da je bila nekaj predolga, kljub temu pa je prav dobri Celjan, Hanza, dosegel lep čas 11.9 sek. Meeting je prav lepo uspel, Celjani pa pravijo, da bodo pri povračilnem dvoboju v Celju Ilirijane premagali ali pa vsaj občutno zmanjšali razliko v točkah.

Tehnični rezultati so bili:

Tek na 100 m: 1. Hanza (Celje) 11.9; 2. Kolenc (Ilirija) 12.2; 3. Pleničar (Lj.) 11.8; 4. Petek (C.) 12.8.

Met krogla: 1. Nečmar (Lj.) 12.89; 2. Vehar (Lj.) 12.44; 3. Deržek (C.) 12.35; 4. Vebler (C.) 12.28.

Izven dvoboja je bil tek na 600 m: 1. Oberšek (Lj.) 1:28.9; 2. Glonar Il. (Lj.) 1:30.4.

Skok v višino: 1. Milanovič B. (Lj.) 170; 2. Milanovič D. (Lj.) 155; 3. Deržek (C.) 145; 4. Vebler (C.) 140.

Tek na 1000 m: 1. Magušar (Lj.) 2:55; 2. Kos (C.) 2:56; 3. Kokat (C.) 3:13; 4. Zajdela (Lj.) 2:33.4.

Skok v daljavo: 1. Petek (C.) 5.69; 2. Hanza (C.) 5.40; 3. Jager (Lj.) 5.38. Izven konkurence Milanovič D. 5.80.

Met diska: 1. Vehar (Lj.) 36.05; 2. Vebler (C.) 35.75; 3. Kopač (C.) 35.06; 4. Nečmar (Lj.) 35.92.

Izven konkurence: Deržek (C.) 33.61, Milanovič B. (Lj.) 32.70.

Štafeta 4 krat 100 m: 1. Ilirija (Tavzes, Kolenc, Jager, Pleničar) 48.7; 2. Celje (Vebler, Petek, Dobovičnik, Hanza) 49.4.

Met kopja (seniorsko): 1. Trček (Lj.) 40.64; 2. Kopač (C.) 36.49; 3. Milanovič B. (Lj.) 36.25; 4. Vebler (C.) 26.85.

Teniška tekma SK Slavije (Varaždin) : ISSK Maribor

Danes je sprejel ISSK Maribor v goste simpatično moštvo SK Slavije iz Varaždina in odigral z njim na svojih krasnih igriščih v Čopovi ulici prijateljski dvoboj.

Ker je prva garnitura Maribora v Belgradu kot reprezentanca Slovenije, je moralo nastopiti nekaj starih »kanonov« in nekaj juniorjev. Vsi pa so se prav zadovoljivo odrezali in dosegli proti močnim gostom lep uspeh. Odigrali so 4 igre posameznikov in dve igri dvojic.

Rezultati:

Vute (M) je po žilavi igri nadvladal močnega Briksija I. z 7/5, 6/4 in dobil prvo točko za M. Neverjetno žilavi Kirbiš (M) je izvojeval lepo zmago nad znanim reprezentantom Varaždina in Zlatara Mohrom 6/5, 7/5, 2:0 za M. Bergant (M), ki je kratak čas zamenjal vojaško sukunjo s teniškim dresom je moral radi preutrujenosti položiti orožje pred sigurnim Evgenom. Takačem v treh setih težke borbe s 6/3, 2/6, 6/1, 2:1 za M. Nesigurni in mladi Podlesnik (M), ki mu še manjka turnirske rutine, pa je izgubil s 6/0, 6/2 proti hitremu Briksiju II. Točke 2:2. Tudi igre dvojic so nudile zelo zanimiv sport. Prvi par Varaždincev Mohr-Briksij I. je v lepi igri nadvladal nevtrana juniorja (M) Vuteja-Kodriča s 6/0, 6/2, Točke 3:2 za V. Borba drugega para Voglar-Kirbiš (M) proti Takaču-Briksiju II. (V) je bila ostra in polna napetih momentov. Prvi set sta domačina sigurno odločila s 6/2 v svojo korist. V drugi igri sta gosti s celotno vrsto dolgih placiranih udarcev osvojila s 6/3. V tretjem setu se je razvila borba za vsako žogo. Varaždinca sta vodila že s 5/1, vendar se je domačinoma posrečilo izravnati ter sta set po izenačeni borbi s precejšnjo smolo izgubila s 7/5 ter so gosti s tem dobili dvoboj s končnim rezultatom točk 4:2.

Lepi prireditvi, ki je pokazala ponovno lep razvoj in napredek tenisa v Mariboru, je prisostvovalo številno, belemu sportu naklonjeno občinstvo. Gosti iz Varaždina so poleg zmage odnesli tudi najboljše utise iz lepega gostoljubnega Maribora.

Zagrebski šport

Zagreb, 14. jul. b. Danes se je končala nogometna tekma za prvenstvo Zagrebske nogometne podzveze. Igral je Železničar (Zagreb) proti Gradanskemu (Bjelovar). Igra se je končala s 3:0 za Železničarja in je s tem Železničar postal prvak Zagrebske nogometne podzveze.

Zagreb, 14. jul. b. Evropski prvak Franjo Punčec odputuje v začetku prihodnjega meseca na Slovaško, in sicer v Banjo Bistrico, kjer bo od 11. do 18. mednarodni teniški turnir. Po končanem turnirju bo Punčec odputoval na Madžarsko, kjer bo mednarodni teniški turnir, in sicer na posestvu madžarskega regenta Hortyja, Gödöllő.

Kolesarska tekma za prvenstvo Hrvaške

Zagreb, 14. jul. b. Danes je bila kolesarska tekma za prvenstvo Hrvaške na progi 90 km okoli Zagrebske gore. Zmagal je Drago Davidović, član koles. kluba Sokol v Zagrebu, ki je prevozil progo v času 2:39.35 s povprečno brzo 35.660 kilometra na uro.